

2014. 03.14. Módszertani nap (PPT-segédlet)

Tanulási zavar, nehézség

Minden gyermek tanulási nehézsége egyedi és egyedi fejlődési folyamatban alakul ki.

2. Voltaképp alig magyarázható állapot olyan gyerekeknél, akik átlagos vagy magasabb intelligencia-övezetbe tartoznak, de mégis jelentősen elmaradnak az értelmi tanulásban.

A tanuló ép értelem és ép érzékszervek mellett a képességeinél gyengébb teljesítményt produkál.

Egyes területeken mutatkozó nehézségekben jelennek meg: a figyelem, az emlékezet, gondolkodás, koordináltság, téri tájékozódás zavara, beszéd, olvasás, írás, betűfelismerés, számolás, szociális kompetencia.

Megnyilvánulásai lehetnek:

- a figyelmét csak rövid ideig tudja az adott feladatra összpontosítani
- nem észleli megfelelően a látott, hallott információkat, nem veszi észre az azonosságot, különbözőségeket
- emlékezete pontatlan, rövid távú
- **bizonytalan a téri tájékozódásban, a téri irányok ismeretében**
- **mozgáskoordinációja sokszor határozatlan**
- írásbeli munkái csúnyák, kuszák, rendezetlenek
- nyelvi kifejezése szegényes
- **viselkedésére általában jellemző a határozatlanság, szétszórtság, alacsony tűrőképesség**
- **teljesítménye ingadozó**
- gyenge ritmusérzék, sorbarendezési problémák

3. A tanulási zavarok a központi idegrendszer diszfunkciójának, illetve annak következményének tekinthető.
A szükséges képességek egyenlőtlen fejlődése

Sajátos Nevelési Igény:

- **tanulási nehézség:** átmeneti jellegű, általában csak egyes iskolai helyzeteket érint. (hosszabb hiányzás, családi problémák)
- **Tanulási zavar:** tartósabb, súlyosabb probléma, a gyermek egy képességterületének működésében jelentkezik, főképp az olvasás, írás, számolás területén. Az elakadás okát megkeresve fejleszteni a részképességet.
- **Tanulásban akadályozott:** (értelmi fogyatékoság) nehéz általános iskolai körülmények közötti fejlesztése, legtöbbször szegregált iskolában tanulnak, bár az elmúlt években egyre inkább beintegrálódnak a normál osztályokba.
Több területet érint, mélyreható, súlyos probléma.

4. Diszlexia:

Nem betegség! Még a legsúlyosabb formája sem érinti általánosan az értelmi képességeket.

Sajátos információfeldolgozási mód. Bármely intelligencia szinten megjelenhet, mert nem függ attól.

A tanulási zavarok közül a diszlexia kapta a legnagyobb figyelmet, mert a legszembetűnőbb.

Az egész életre kiható kognitív (megismerő) sajátosságról van szó, mely a megfelelő környezeti háttéren nem válik zavarrá, deficitté. (ha nem kellene olvasni, akkor ugyanolyan jól teljesítenek, mint bárki más)

Mindig valamilyen idegrendszeri sajátosság, agyi trauma, mely nem súlyos, mégis befolyásolja az idegrendszer működését.

5. Szerzett diszlexia.

- születés alatt, előtt, után történő enyhe agyi trauma eredményeként alakult ki. Terhesség alatt az anya alkoholt, gyógyszert, kábítószer fogyasztott, koraszülött, oxigénhiányos állapot, fertőzések, a fej sérülése.

Látszólag nem hagy nyomot, éppen akkor nem lehet felismerni. De, a gyerek fáradékonyabb, érzelmileg labilisabb, szétszórtabb lesz, megjelenhet a nagy és finommozgások összerendezésének zavara.

A szerzett idegrendszeri működésbeli zavarok hatása az életkorral egyre csökken.

6. Fejlődési diszlexia (hibás gén)

- Örökletes sajátosság. A családi halmozódás nem jelenti feltétlenül az örökletességet. Jelentős hatással vannak a gyerek fejlődésére a család viselkedési, nevelési szokásai, melyek generációkon át átadódhatnak.

- A világ vizuálissá vált. Anélkül, hogy olvasni tudnánk sok mindent ismerünk jelekből. Készen tálalja a tv, videó, számítógép az egymásutániságot, a képeket. Az agynak nincs sok dolga, nem kell képzelet, sorozatokat sem kell felállítania.

7. Diszlexiásoknál a jobb agyféltekei dominanciát figyelték meg.

A népesség nagyobb hányada a bal agyféltekére hagyatkozik. Az egyoldalú oktatásunk is erre épít, alapoz. Sok gyermek nem válna diszlexiássá, nem küzdene tanulási zavarral, ha az iskola figyelembe venné másságát.

Bal agyfélteke: Analitikus

- egymásutániság (szerialitás), lépésről-lépésre történő feldolgozás, sorozatok, viszonyokat, részeket tud kezelni
- beszéd, olvasás, írás, számolás, elemzés, logika, az információ darabjainak összeillesztése (Az iskola ezt díjazza. A beszéd, írás, olvasás, számolás a sikeresség alapozója)

Jobb agyfélteke: Globális (minden, amit egészben fogunk fel)

- az információkat egészlegesen, egyben dolgozza fel
- vizualitás, téri képességek,
- zene értése, élvezete
- humor. (Sajnos az iskolákban ezek kevésbé fontosak az iskolai sikerek szempontjából, a bizonyítvány végén kullognak ezek a

tantárgyak.) Lassabb betűtanulás, elnyújtott tanulási időszaka=jobb alap.

De, minden készség megfelelő használatához mind a két agyfélteke szükséges! Az együttműködésük alapja az információk feldolgozásának.

8. A diszlexia felismerhető jegyei:

- a betűszimbólumokat nehezen tudja megjegyezni,
- az egymáshoz fonetikailag g-k vagy vizuálisan hasonlót b-d felcseréli
- feltűnően lassú az olvasásban
- betűket, szótagokat hagy ki vagy felcserél
- a felfogott betűhalmazból új szót alkot (tartalom-takarom)
- a már elolvasott mondatot nem tudja értelmezni
- hibás vizuális, auditív emlékezet
- testséma zavara
- téri tájékozódás zavara
- magatartásában kirívó, felhívja magára

9. Mit tesz a tanító és mit tesz a fejlesztőpedagógus?

A tanító ismereteket nyújt, a tantervi követelményeket sajátíttatja el, a fejlesztőpedagógus nem rátanít, korrepetál, hanem képességeket fejleszt,(nagy-finommozgás, TS, figyelem, észlelés, emlékezet, verbális képességek).

Minél több érzékszerv használata! Lát-hall-tapint-szagol

TANÍTÓ	FEJLESZTŐPEDAGÓGUS
beszédfejlesztés: szókincsgyarapítás, hangokra bontás, hangösszevonás feladattudat, feladattartás	téri tájékozódás, testséma, (jobb-bal oldal), alak-háttér, keresztcsatornák, s erialitás ritmusérzék, belső hallás, auditív azonosság, analízis- szintetizálás

<p>Betűtanítás hang, betűtanítás, összeolvasás, értelmezés</p>	<p>gestalt észlelés, rész-egész összefüggése, alak állandóság, keresztcsatornák(auditív-vizuális-beszédmotoros) képességek összehangolása, megfelelő szemmozgás, utánamondás, auditív ritmus, RIM Hangészlelés –háttér zaj – madár csiripelés</p>
<p>Szövegfeldolgozás: szókincs, mondanivaló kiemelése, tájékozódás szövegben</p>	<p>gestalt látás(egész), rész-egész viszonya, téri –időbeni tájékozódás, szerialitás, RIM</p>

Megelőzés:

- TÜRELEM! hiszen más mint a többi gyerek!!
- olvassunk mesét
- játszunk sokat a szabadban, mozogjon, LABDA (kudarckerülők, nehezen fejleszthetők, szabálytartás)
- vonjuk be a házimunkába, legyen ritmusa a feladatának(a száradt edényt elpakolni, este) feladattartás
- öltözzön önállóan
- zenéljen aktívan (olvasási, számolási készségek)
- ne üljön sokat a tv előtt

Rejtvényfeladatok, amelyek a téri tájékozódást fejlesztik a síkban leképezve. (torpedó, amőba, szókereső)

NM, TS, figyelem

